

gemeente
Zoetermeer

Stadspeiling 2018

Deelrapport ruimtelijke kwaliteit

Stadspeiling 2018

deelrapport ruimtelijke kwaliteit

februari 2019

opdrachtgever:
Stedelijke Ontwikkeling

Reinoud Bakker

analyse en rapportage:
JaBo, Onderzoek & Statistiek

Bert Ploeger

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	7
1.1 inleiding	7
1.2 ruimtelijke kwaliteit	7
1.3 doelstelling	8
1.4 methode en respons	8
1.5 dit rapport	8
2 RESULTATEN	9
2.1 overzicht	9
2.2 werkwijze	9
2.3 belang	10
2.4 mening	11
2.5 indicator voor ruimtelijke kwaliteit	15
2.6 ruimtelijke kwaliteit naar woonbuurt	16
BIJLAGE I BEVOLKING, STEEKPROEF EN RESPONS	17
BIJLAGE II BETROUWBAARHEID EN NAUWKEURIGHEID	19
BIJLAGE III VRAGENLIJST	21
BIJLAGE IV RECHTE TELLINGEN	25
BIJLAGE V BEREKENING INDICATOR RUIMTELIJKE KWALITEIT	33

SAMENVATTING

ruimtelijke kwaliteit

De *ruimtelijke kwaliteit* voor heel Zoetermeer, een kengetal dat wordt uitgedrukt in een percentage, bedraagt 79,5% gemiddeld voor 2018.

berekening ruimtelijke kwaliteit

Sinds 2007 wordt - in principe - tweejaarlijks in de stadspeiling een aantal vragen gesteld om de ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer vast te stellen. Het begrip ruimtelijke kwaliteit is in dit onderzoek gedefinieerd aan de hand van de volgende dimensies:

- functie van een gebied;
- karakter, herkenbaarheid van dat gebied;
- bereikbaarheid;
- capaciteit;
- duurzaamheid.

Het begrip wordt daarnaast voor Zoetermeeders ruimtelijk begrensd, namelijk tot:

- de groene omgeving op loopafstand van huis;
- de groene omgeving in of bij Zoetermeer;
- de 'rode' (bebouwde of verharde) openbare ruimte op loopafstand van huis;
- de centrale 'rode' plekken in de stad.

In de enquête worden vier vragen gesteld over het *belang* dat men aan de vier typen openbare ruimte toekent en (per type openbare ruimte) worden er *mening*-vragen gesteld die terugverwijzen naar de vijf genoemde dimensies. Uit de antwoorden wordt een individueel kwaliteitcijfer berekend (uitgedrukt als percentage).

Het in de bovenstaande berekening vastgestelde gemiddelde voor Zoetermeer bedraagt in 2018 **79,5%**. Voor de meeste buurten wijkt de ruimtelijke kwaliteit (van Zoetermeer) niet aanwijsbaar af van het gemiddelde voor de overige buurten. Rokkeveen-West (85,3%) en de Leyens (82,7%) scoren aanwijsbaar hoger dan dit gemiddelde. Palenstein (68,6%), Seghwaert Zuidwest (70,4%) en Dorp (75,3%) scoren aanwijsbaar lager.

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

In september / oktober 2018 is in Zoetermeer de stadspeiling (voorheen de jaarlijkse omnibusenquête) gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. In opdracht van de afdeling Stedelijke Ontwikkeling is een aantal vragen gesteld over de ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer. De vragen over ruimtelijke kwaliteit zijn vanaf 2007 zevenmaal in de omnibusenquête of stadspeiling gesteld.

1.2 ruimtelijke kwaliteit

Het onderzoek ruimtelijke kwaliteit is een herhaling van onderzoek dat eerder is uitgevoerd in 2007, 2009 en 2010, 2012, 2014 en 2016. In het eerste onderzoeksjaar is een indicator voor ruimtelijke kwaliteit gedefinieerd. Daarbij is van het volgende uitgegaan:

kwaliteit

Kwaliteit is de mate waarin een zaak (een product, een dienst, in dit geval een gebied) voldoet aan de eisen die gebruikers eraan stellen.

Een kwaliteitsindicator is daarbij weer te geven als een percentage dat uitdrukt welk deel van het maximaal haalbare is gerealiseerd. In dit onderzoek worden daarom vragen gesteld om een maximaal haalbare score per respondent (dat zijn Zoetermeerders van 18 jaar en ouder) vast te stellen, én er wordt gevraagd naar de realisatie (de feitelijke scores) volgens diezelfde respondent.

Dit gebeurt dus op individueel niveau. Het uit deze informatie te berekenen kwaliteitscijfer (percentage) wordt eveneens individueel vastgesteld. Vervolgens kan door berekening van gemiddelden een algemeen kwaliteitscijfer of bijvoorbeeld een kwaliteitscijfer per buurt worden vastgesteld.

aspecten van ruimtelijke kwaliteit

De *ruimtelijke kwaliteit* van een gebied omvat - volgens de afspraken uit 2007 - de volgende vijf dimensies:

- functie (is het beschouwde gebied geschikt voor het beoogde gebruik?);
- karakter, herkenbaarheid;
- bereikbaarheid;
- capaciteit (is het beschouwde gebied groot genoeg, maar ook niet té ruim bemeten voor het beoogde gebruik?);
- duurzaamheid (is het gebied ook op langere termijn geschikt voor het beoogde gebruik?).

Verder is afgesproken dat het begrip nadrukkelijk betrekking heeft op de buitenruimte. Deze ruimte kent een 'groene' en een 'rode' invulling. Het groen omvat de niet-bebouwde buitenruimte (inclusief het oppervlaktewater), en de opgaande begroeiing. Het rood omvat de verharde en/of bebouwde buitenruimte, zoals pleinen, wegen en winkelcentra.

De ruimtelijke kwaliteit zou voor gebieden op verschillende schaalniveaus kunnen worden bepaald. Voor de ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer, zoals de eigen inwoners die ervaren, ligt het voor de hand om enerzijds net iets ruimer te kijken dan de gemeentegrenzen, en anderzijds een accent te leggen op de directe woonomgeving van de Zoetermeerder. Over beide schaalniveaus worden derhalve vragen voorgelegd.

1.3 doelstelling

Doel van dit onderzoek is: uitvoering van de meting voor vaststelling van het kengetal voor de ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer.

1.4 methode en respons

Voor de stadspeiling zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken uit de BRP (Basisregistratie Personen), van (elk) 4.000 Zoetermeeders die op 1 september 2018 18 jaar of ouder waren. Voor de personen in de steekproeven geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen. Aan de personen uit deze drie steekproeven zijn verschillende enquêtes voorgelegd. Men kon de vragenlijst naar keuze digitaal of op papier beantwoorden. Er is eenmaal een rappel verzonden aan degenen die nog niet hadden gereageerd.

De vragen over ruimtelijke kwaliteit zijn in voldoende mate beantwoord door 1.115 personen (27,9%). In bijlage I worden kenmerken van de respons (geslacht, leeftijd) vergeleken met gegevens uit het bevolkingsbestand.

1.5 dit rapport

hoofdtekst

In hoofdstuk 2 wordt de berekening van de indicatoren voor ruimtelijke kwaliteit toegelicht, evenals de uitkomst van die berekeningen voor Zoetermeer als geheel en per buurt.

bijlagen

In de bijlagen I en II wordt het onderzoek verantwoord (steekproef, betrouwbaarheid, nauwkeurigheid). Bijlage III bevat de vragenlijst van de stadspeiling, voor zover relevant voor deze deelrapportage.

Bijlage IV bevat de rechte tellingen. In bijlage V wordt toegelicht hoe uit de beantwoording van enquêtevragen het kengetal voor ruimtelijke kwaliteit wordt berekend.

2 RESULTATEN

2.1 overzicht

Paragraaf 2.2 gaat in op de berekeningswijze voor ruimtelijke kwaliteit. De paragrafen 2.3 en 2.4 tonen de uitkomsten voor variabelen waaruit de ruimtelijke kwaliteit is opgebouwd; deze worden getoond naast de in eerdere jaren gevonden waarden. In paragraaf wordt het kengetal voor ruimtelijke kwaliteit vergeleken met de kengetallen uit de eerdere onderzoeksjaren. In paragraaf 2.6 worden de kengetallen gespecificeerd naar de woonbuurt van de respondenten.

2.2 werkwijze

belang

Om de ruimtelijke kwaliteit in een kengetal te kunnen uitdrukken zijn vragen gesteld over het belang dat men aan aspecten van de ruimtelijke kwaliteit toekent.

Er zijn vier van dergelijke vragen gesteld:

- over de groene omgeving op loopafstand van huis;
- over de groene omgeving in of bij Zoetermeer;
- over de 'rode' openbare ruimte op loopafstand van huis;
- over de centrale ('rode') plekken in de stad.

mening

De vragen naar het belang dat men toekent aan bovengenoemde aspecten worden gekoppeld aan meningen over de realisatie van de groene en rode omgeving. Aan elk van de vier belangvragen zijn daartoe vijf min of meer analoge stellingen gekoppeld. De inhoud van deze stellingen verwijst naar de vijf dimensies *functie, karakter, bereikbaarheid, capaciteit en duurzaamheid*.

berekening ruimtelijke kwaliteit en groene kwaliteit

De berekening van de ruimtelijke kwaliteit gaat in grote lijnen als volgt in zijn werk.

- Aan de reacties op de stellingen worden getalwaarden toegekend.
- De combinaties van getalwaarden voor belang en mening resulteren in scores (belang vermenigvuldigd met mening).
- Per respondent worden daarnaast, op basis van de belangvragen, de maximaal haalbare en de minimaal haalbare scores vastgesteld.
- Voor iedere respondent wordt vastgesteld welk percentage van de maximaal haalbare score is gerealiseerd. Als de berekende score gelijk is aan de minimaal haalbare score bedraagt het getal voor ruimtelijke kwaliteit 0%. Als de berekende score gelijk is aan de maximaal haalbare score bedraagt het getal 100%. Andere scores resulteren uiteraard in een percentage tussen nul en honderd.
- Van de percentages van afzonderlijke respondenten worden gemiddelden bepaald: voor Zoetermeer als geheel, of bijvoorbeeld voor de afzonderlijke buurten.

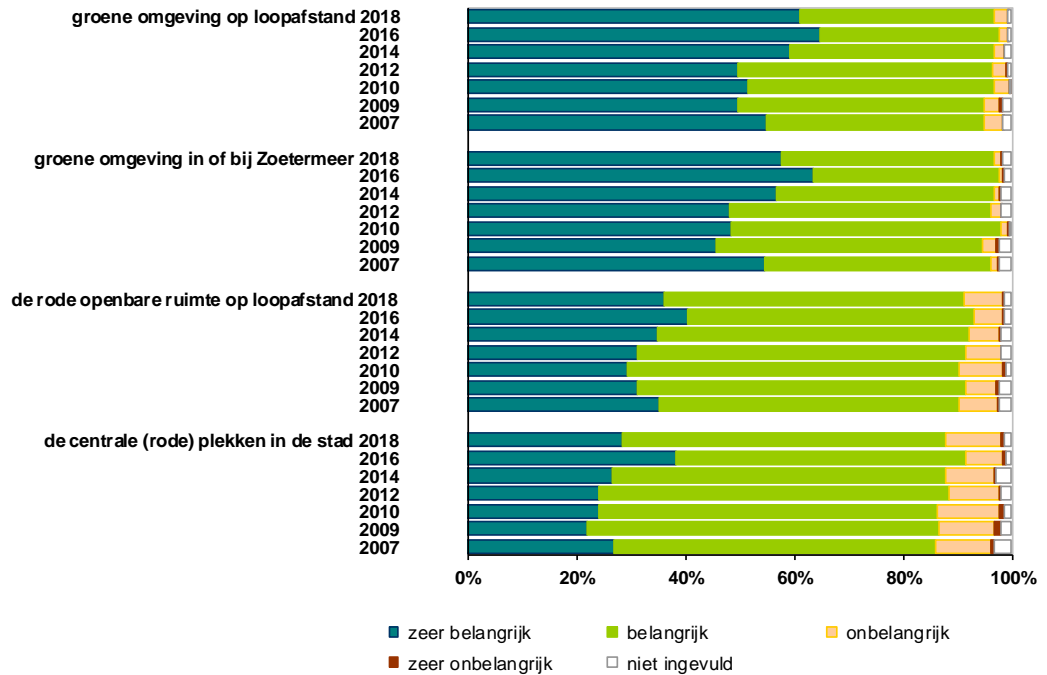
De berekening van de ruimtelijke kwaliteit staat nader beschreven in bijlage V (p.33). Daar wordt ook toegelicht hoe in de berekening wordt omgegaan met incomplete vragenlijsten en met het antwoord 'weet niet'.

2.3 belang

De groene openbare ruimte krijgt van respondenten een hogere prioriteit dan de rode. Het groen dicht bij huis wordt door 61% zeer belangrijk genoemd. Het groen in of bij Zoetermeer door 58%. Slechts een zeer kleine minderheid acht de groene omgeving onbelangrijk of zeer onbelangrijk).

De rode openbare ruimte op loopafstand is volgens 36% zeer belangrijk, de rode openbare ruimte op stadsniveau volgens 28%. Het aandeel van de respondenten dat de rode ruimte op loopafstand onbelangrijk of zeer onbelangrijk acht bedraagt 8%; voor de centrale (rode) plekken in de stad bedraagt dat aandeel 11%.

Figuur 2.1 laat zien dat het beeld van 2018 vergelijkbaar is met dat van de voorgaande jaren.

figuur 2.1 belang dat respondenten toekennen aan de 'groene' en de 'rode' openbare ruimte, op buurt- en stadsniveau in een reeks van jaren. (in procenten van de respons, $n_{2007} = 1.281$; $n_{2009} = 1.361$; $n_{2010} = 1.330$; $n_{2012} = 1.226$; $n_{2014} = 1.352$; $n_{2016} = 984$; $n_{2018} = 1.115$)

2.4 mening

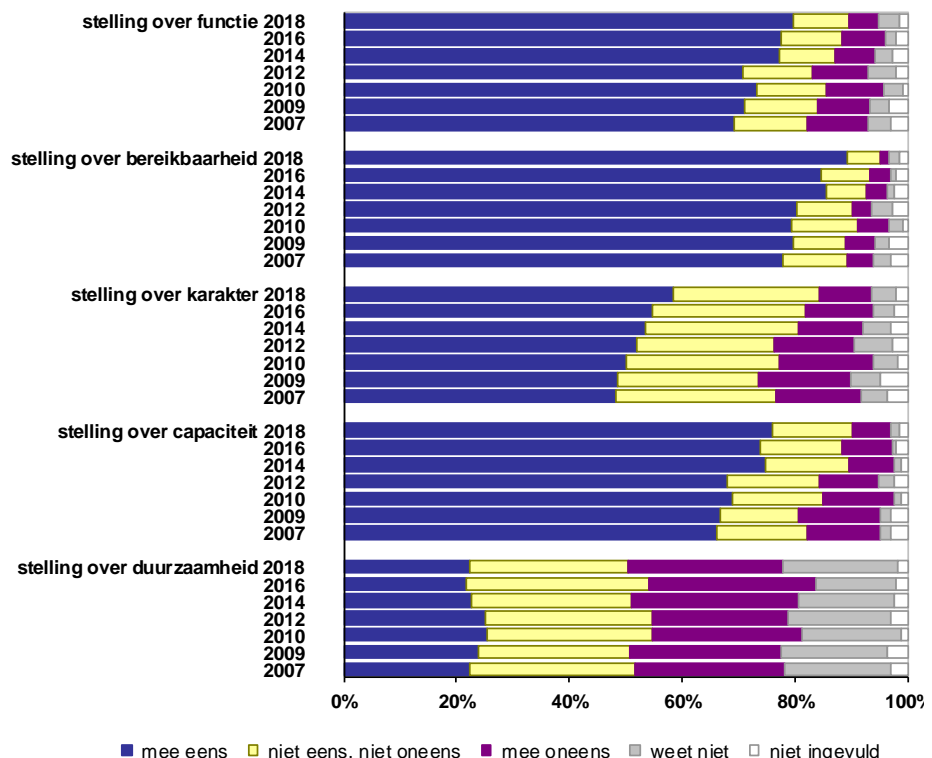
groene omgeving op loopafstand van de woning

De volgende stellingen over de groene omgeving op loopafstand zijn aan de ondervraagden voorgelegd:

functie:	• <i>Het groen in mijn buurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken (bijv. wandelen, vissen, mijn kinderen laten ravotten).</i>
bereikbaarheid:	• <i>Ik kan het groen in mijn buurt veilig bereiken.</i>
karakter:	• <i>Het groen in mijn buurt heeft karakter.</i>
capaciteit:	• <i>Er is voldoende groen in mijn buurt.</i>
duurzaamheid:	• <i>Ik verwacht dat de bruikbaarheid van het groen in mijn buurt achteruit zal gaan.</i>

De vragenlijst biedt de antwoordmogelijkheden 'mee eens', 'niet eens, niet oneens', 'oneens' en 'weet niet'. Figuur 2.2 laat de reacties op deze stellingen zien. Een meerderheid acht het groen en water op loopafstand geschikt voor het beoogde gebruik. Ook acht een meerderheid het groen veilig bereikbaar en meent een meerderheid dat er voldoende groen is in de buurt. Op de stelling dat het groen in de eigen buurt karakter heeft is men over het geheel genomen iets minder positief. De laatste stelling (over duurzaamheid) is negatief geformuleerd (d.w.z.: hoe vaker het antwoord 'mee eens' wordt gegeven, hoe ongunstiger dat is). Het aantal respondenten dat verwacht dat de bruikbaarheid van het groen achteruit zal gaan is iets kleiner dan het aantal dat dat niet verwacht.

Voor alle stellingen geldt: de uitkomst in 2018 wijkt niet sterk af van die uit het vorige meetjaar, 2016. Over de jaren heen geeft men over de eerste vier stellingen telkens iets gunstiger antwoorden.

figuur 2.2 mening over stellingen over het groen (en het water) op loopafstand van huis in een reeks van jaren.

(in procenten van de respons, $n_{2007} = 1.281$; $n_{2009} = 1.361$; $n_{2010} = 1.330$; $n_{2012} = 1.226$; $n_{2014} = 1.352$; $n_{2016} = 984$; $n_{2018} = 1.115$)

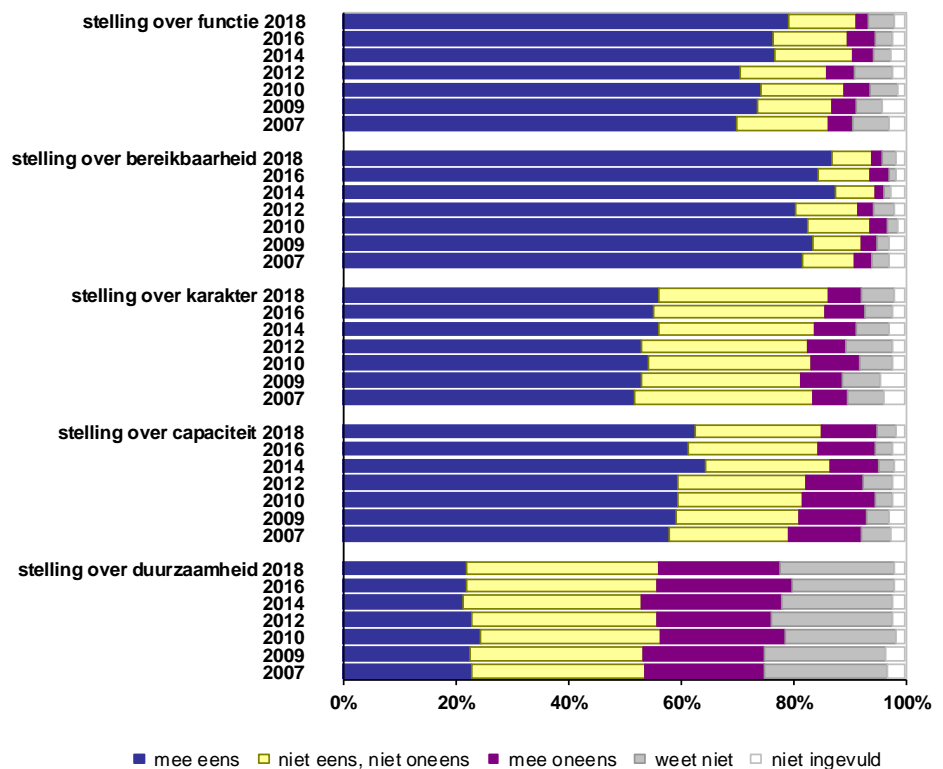
groene omgeving in en bij Zoetermeer

De volgende stellingen over de groene omgeving op stadsniveau zijn aan de ondervraagden voorgelegd:

- functie:
 - *Het Zoetermeerse groen is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken.*
- bereikbaarheid:
 - *Ik kan het Zoetermeerse groen goed bereiken.*
- karakter:
 - *Het Zoetermeerse groen heeft karakter.*
- capaciteit:
 - *Zoetermeer heeft voldoende groen.*
- duurzaamheid:
 - *Ik verwacht dat de bruikbaarheid van het Zoetermeerse groen achteruit zal gaan.*

De reacties op deze stellingen (figuur 2.3) vertonen gelijkenis met die op de stellingen over het groen op loopafstand van huis: men is in meerderheid positief over de gebruiksmogelijkheden en de bereikbaarheid van het stedelijk groen. Ook over karakter en capaciteit zijn de respondenten - gemiddeld genomen - positief, maar hier is het aandeel neutrale en negatieve reacties iets groter dan bij de andere stellingen.

Over de capaciteit van het groen van Zoetermeer als geheel is men gemiddeld minder goed te spreken dan over de capaciteit van het groen in de woonomgeving. Bij de - negatief geformuleerde - stelling over duurzaamheid houden de aantallen die kiezen voor 'mee eens' en 'mee oneens' elkaar ongeveer in evenwicht. Voor alle stellingen geldt: de uitkomst in 2018 wijkt niet sterk af van die uit het vorige meetjaar, 2016.

figuur 2.3 *mening over stellingen over het groen (en het water) in of bij Zoetermeer in een reeks van jaren*
 (in procenten van de respons, $n_{2007} = 1.281$; $n_{2009} = 1.361$; $n_{2010} = 1.330$;
 $n_{2012} = 1.226$; $n_{2014} = 1.352$; $n_{2016} = 984$; $n_{2018} = 1.115$)

rode omgeving op loopafstand van de woning

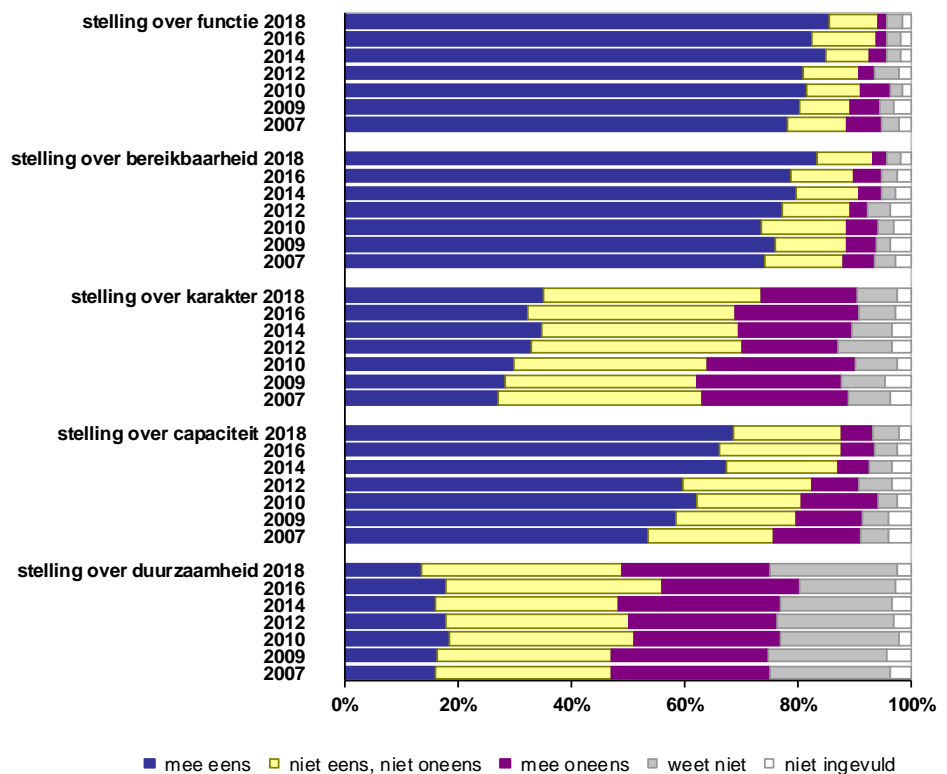
Over de 'rode' openbare ruimte op loopafstand zijn de volgende stellingen voorgelegd:

functie:	• De rode openbare ruimte in mijn woonbuurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken (zoals boodschappen doen, fietsen, een praatje maken).
bereikbaarheid:	• De rode voorzieningen in mijn woonbuurt zijn veilig te bereiken.
karakter:	• De rode openbare ruimte in mijn woonbuurt heeft karakter.
capaciteit:	• Er is voldoende rode openbare ruimte in mijn woonbuurt.
duurzaamheid:	• Ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in mijn woonbuurt achteruit zal gaan.

Over de gebruiksmogelijkheden van de bebouwde en verharde ruimte in de woonomgeving is men doorgaans positief (in 2018: 86% 'mee eens'). Datzelfde geldt voor de (veilige) bereikbaarheid (84% 'mee eens'), en in iets mindere mate voor de capaciteit: 69% 'mee eens' (figuur 2.4).

Dat de rode openbare ruimte op loopafstand karakter heeft wordt door 35% beaamd; 17% is het met de stelling oneens.

14% is het eens met de - negatief geformuleerde - stelling over duurzaamheid: deze groep verwacht een achteruitgang van de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in de eigen buurt; 26% is het met de stelling oneens. 35% heeft een neutrale mening.

figuur 2.4 mening over stellingen over de 'rode' openbare ruimte op loopafstand van huis in een reeks van jaren.

(in procenten van de respons, $n_{2007} = 1.281$; $n_{2009} = 1.361$; $n_{2010} = 1.330$; $n_{2012} = 1.226$; $n_{2014} = 1.352$; $n_{2016} = 984$; $n_{2018} = 1.115$)

rode openbare ruimte op stedelijk niveau

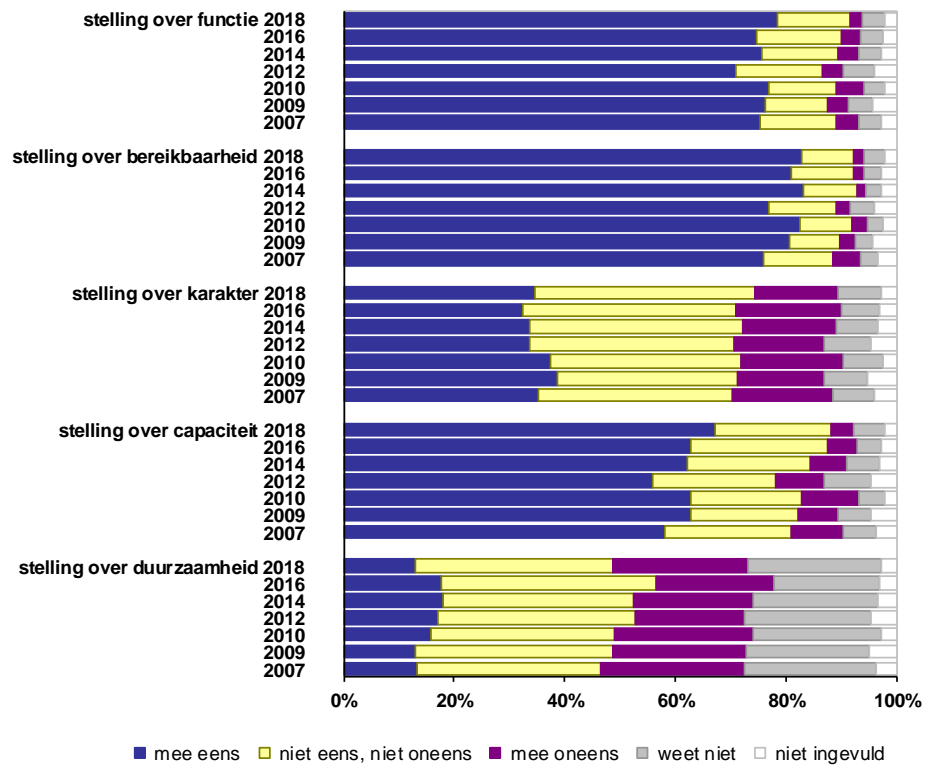
Over de 'rode' openbare ruimte op stedelijk niveau zijn de volgende stellingen voorgelegd:

- functie:
 - de rode openbare ruimte in Zoetermeer is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken
- bereikbaarheid:
 - de rode voorzieningen in Zoetermeer zijn goed te bereiken
- karakter:
 - de rode openbare ruimte in Zoetermeer heeft karakter
- capaciteit:
 - er is voldoende rode openbare ruimte in Zoetermeer
- duurzaamheid:
 - ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in Zoetermeer achteruit zal gaan

Over de gebruiksmogelijkheden is 79% positief. Over de (veilige) bereikbaarheid is 83% positief, over de capaciteit 67% (figuur 2.5). Dat de rode openbare ruimte op stedelijk niveau karakter heeft wordt door 35% beaamd; 15% is het met de stelling oneens.

13% is het eens met de stelling over duurzaamheid: deze groep verwacht een achteruitgang van de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in Zoetermeer; 24% is het met de stelling oneens. 36% heeft een neutrale mening.

Daarmee zijn de reacties op de stellingen over de 'rode' openbare ruimte in 2018 net iets gunstiger dan in 2016.

figuur 2.5 *mening over stellingen over de over de 'rode' openbare ruimte op stedelijk niveau in een reeks van jaren*
 (in procenten van de respons, $n_{2007} = 1.281$; $n_{2009} = 1.361$; $n_{2010} = 1.330$;
 $n_{2012} = 1.226$; $n_{2014} = 1.352$; $n_{2016} = 984$; $n_{2018} = 1.115$)

2.5 indicator voor ruimtelijke kwaliteit

ruimtelijke kwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit voor heel Zoetermeer, berekend volgens de in bijlage V beschreven methode, bedraagt in 2018 gemiddeld 79,5%.

Deze kwaliteit bedroeg:

in 2007: gemiddeld 74,9%;

in 2009: gemiddeld 75,9%;

in 2010: gemiddeld 75,2%;

in 2012: gemiddeld 75,9%.

in 2014: gemiddeld 78,3%;

in 2016: gemiddeld 77,0%.

Daarmee komt de overall kwaliteitsscore iets hoger uit dan in de voorgaande jaren.

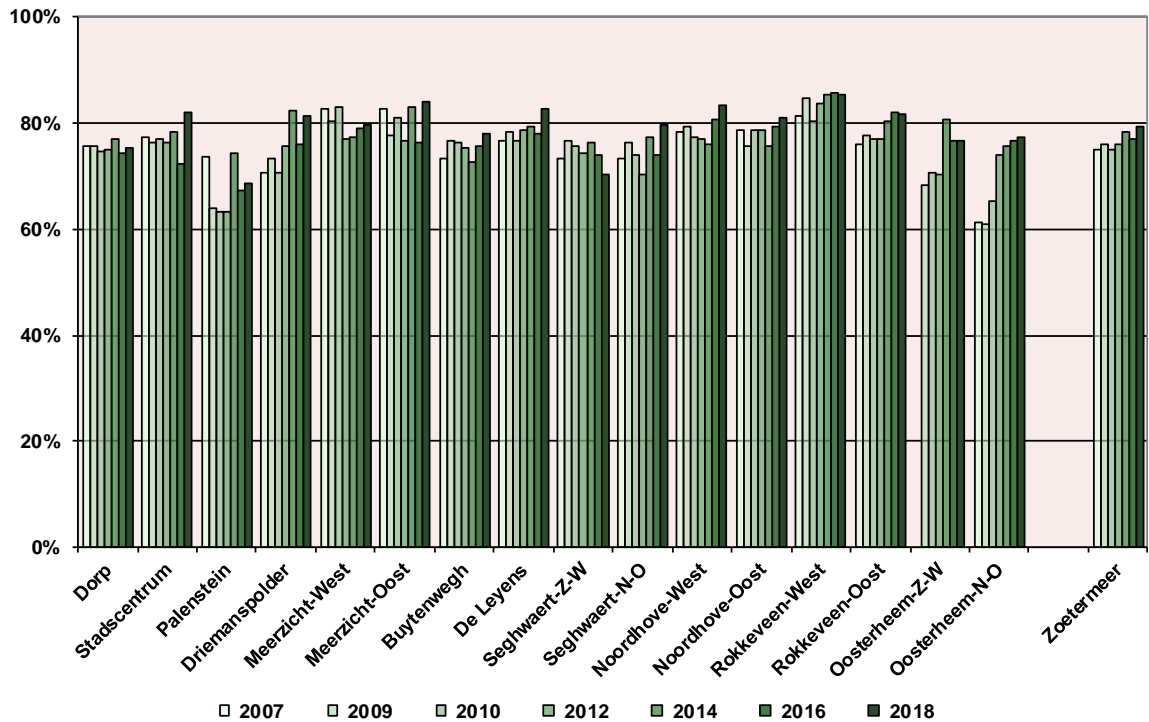
Tabel 2.1 geeft een inzicht in de verdeling van scores van individuele respondenten in de zeven meetjaren. De berekening leidt voor 2018 bij ruim 4% van de respondenten tot een score lager dan 50%. Bij bijna 10% van de respondenten komt de berekening uit op exact 100%.

tabel 2.1 scores voor ruimtelijke kwaliteit (uitgedrukt in percentages), (in procenten van de respons, $n_{(2007)} = 1.200$; $n_{(2009)} = 1.249$; $n_{(2010)} = 1.276$; $n_{(2012)} = 1.117$; $n_{(2014)} = 1.268$; $n_{(2016)} = 940$; $n_{(2018)} = 1.068$).

	2007	2009	2010	2012	2014	2016	2018
score							
ruimtelijke kwaliteit	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.
nul tot 10%	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1	-	0,1
10 tot 20%	0,3	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,3
20 tot 30%	1,1	0,8	1,0	0,9	0,8	0,7	0,3
30 tot 40%	2,5	1,6	2,7	2,3	2,5	2,8	1,2
40 tot 50%	4,9	5,6	4,3	4,4	3,5	3,6	2,5
nul tot 50%	8,9	9,0	8,7	8,1	7,0	7,3	4,4
50 tot 60%	9,5	7,9	8,7	8,8	6,0	7,3	7,1
60 tot 70%	14,4	13,9	15,8	13,5	12,6	13,4	11,7
70 tot 80%	21,5	19,7	19,7	20,8	20,0	19,9	18,7
80 tot 90%	23,0	23,9	24,7	23,1	25,1	25,9	27,2
90 tot 100%	15,3	17,4	14,7	16,3	19,6	19,3	21,1
exact 100%	7,4	8,2	7,8	8,2	9,7	6,9	9,8

2.6 ruimtelijke kwaliteit naar woonbuurt

Figuur 2.6 toont de uitsplitsing naar de woonbuurt van de respondent, van de gemiddelde ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer. De berekening per buurt voor 2018 is gebaseerd op de antwoorden van 1.031 respondenten. Voor 37 respondenten geldt dat de woonbuurt onbekend is, of dat zij wonen in een industriegebied of in het buitengebied. In die buurten wonen te weinig respondenten voor een zinnvolle afzonderlijke berekening. Hun scores zijn wel meegenomen in het totaal voor Zoetermeer.

figuur 2.6 gemiddelde ruimtelijke kwaliteit van Zoetermeer in zeven meetjaren, naar de woonbuurt van de respondent
 ($n_{(2007)} = 1.106$; $n_{(2009)} = 1.201$; $n_{(2010)} = 1.215$; $n_{(2012)} = 1.117$; $n_{(2014)} = 1.268$);
 $n_{(2016)} = 940$; $n_{(2018)} = 1.068$).

Voor de meeste buurten wijkt de ruimtelijke kwaliteit (van Zoetermeer) niet aanwijsbaar af van het gemiddelde dat in de overige buurten is gemeten. Rokkeveen-West (85,3%) en De Leyens (82,7%) scoren (significant) iets hoger dan dit gemiddelde. Palenstein (68,6%), Seghwaert Zuidwest (70,4%) en Dorp (73,3%) scoren lager. In Oosterheem is de sprong in de gemeten ruimtelijke kwaliteit uit eerdere jaren wel vastgehouden.

BIJLAGE I bevolking, steekproef en respons

bevolking, steekproef en respons

In de twee onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons van dit deelonderzoek onderling vergeleken aan de hand van de kenmerken *sekse* en *leeftijd*. Binnen de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder zijn vrouwen licht in de meerderheid. De steekproef toont ten opzichte van de feitelijke verdeling over mannen en vrouwen een afwijking van +1,4 procentpunt voor vrouwen en -1,4 procentpunt voor mannen. Het verschil tussen de responspercentages en de percentages in de populatie bedraagt -0,6 procentpunt voor mannen en +0,6 procentpunt voor vrouwen. Verder laat de respons een sterke oververtegenwoordiging (12,7 procentpunt) zien voor de leeftijdsklasse 65 jaar en ouder, en een eveneens sterke ondervertegenwoordiging voor de leeftijdsklasse 18 t/m 39 jaar (-16,3 procentpunt).

tabel I-1 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar sekse*

sekse		bevolking 18+ op 01-01-2018	steekproef	bruikbare respons
man	aantal	47.587	1.867	521
	procent	48,1	46,7	47,5
vrouw	aantal	51.286	2.133	575
	procent	51,9	53,3	52,5
subtotaal (100%)		98.864	4.000	1.096
sekse anders / onbekend		-	-	19
totaal		98.864	4.000	1.115

tabel I-2 *Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar leeftijd in klassen*

leeftijd		bevolking 18+ op 01-01-2018	steekproef	bruikbare respons
18 t/m 39 jaar	aantal	33.226	1.309	185
	procent	33,6	32,7	17,3
40 t/m 64 jaar	aantal	43.307	1.785	507
	procent	43,8	44,6	47,4
65+	aantal	22.331	906	378
	procent	22,6	22,7	35,3
subtotaal (100%)		98.864	4.000	1.070
leeftijd onbekend		-	-	45
totaal		98.864	4.000	1.115

BIJLAGE II betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Betrouwbaarheidsintervallen

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de totale respons of op bepaalde categorieën daarbinnen. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeeders van 18 jaar of ouder, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervallschattingen. Bij een puntschatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid de uitkomst uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst (bijvoorbeeld rond een percentage) te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (percentage betrouwbaarheid) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

In de tabel II-1 is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zou worden herhaald, het berekende nauwkeurighedsinterval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Voorbeelden

Allereerst enkele voorbeelden ter verduidelijking van de tabel:

- Stel dat van alle 1.115 respondenten bij het onderdeel ruimtelijke kwaliteit 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid (dus in de totale populatie Zoetermeeders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en 32,7%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% vrouw is.

tabel II-1 Procentpunten waarmee de werkelijke percentages, uit de populatie, maximaal kunnen afwijken van die in de respons (betrouwbaarheidsinterval van 95%).

aantal respondenten	percentages in de respons				
	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8.3	11.1	12.7	13.6	13.9
100	5.9	7.8	9.0	9.6	9.8
200	4.2	5.5	6.4	6.8	6.9
300	3.4	4.5	5.2	5.5	5.7
400	2.9	3.9	4.5	4.8	4.9
500	2.6	3.5	4.0	4.3	4.4
600	2.4	3.2	3.7	3.9	4.0
700	2.2	3.0	3.4	3.6	3.7
800	2.1	2.8	3.2	3.4	3.5
900	2.0	2.6	3.0	3.2	3.3
1.000	1.9	2.5	2.8	3.0	3.1
1.100	1.8	2.4	2.7	2.9	3.0
1.115	1.8	2.3	2.7	2.9	2.9

BIJLAGE III vragenlijst

RUIMTELIJKE KWALITEIT

113. De ruimtelijke kwaliteit van een stad is hoger wanneer de woon- en leefomgeving:

- gebruikt kan worden op een manier die bewoners en bezoekers wensen;
- goed ontsloten is voor de gebruikers;
- herkenbaar is, karakter heeft;
- passend is (groot genoeg voor het aantal gebruikers, maar niet té groot);
- op een duurzame wijze is ingericht.

Vanuit deze uitgangspunten leggen wij u enige vragen voor.

We maken daarbij onderscheid tussen de 'groene' openbare ruimte (water en groen) en de 'rode' openbare ruimte (ontmoetingsplekken zoals pleinen, wegen, winkelcentra), zowel in uw woonbuurt als op stedelijk niveau.

Hoe belangrijk zijn voor uzelf de volgende onderdelen van de openbare ruimte?

	1 zeer belangrijk	2 belangrijk	3 on- belangrijk	4 zeer on- belangrijk
- de groene omgeving op loopafstand van huis	☐	☐	☐	☐
- de groene omgeving in of bij Zoetermeer	☐	☐	☐	☐
- de rode openbare ruimte op loopafstand van huis (de straat, een pleintje, het winkelcentrum)	☐	☐	☐	☐
- de centrale (rode) plekken in de stad (het stadscentrum, de markt, de uitgaanscentra)	☐	☐	☐	☐

114. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over het groen (en het water) op loopafstand van uw huis?

	1 mee eens	2 niet eens, niet oneens	3 mee oneens	4 weet niet
- het groen in mijn buurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken (bijv. wandelen, vissen, mijn kinderen laten ravotten)	☐	☐	☐	☐
- ik kan het groen in mijn buurt veilig bereiken	☐	☐	☐	☐
- het groen in mijn buurt heeft karakter	☐	☐	☐	☐
- er is voldoende groen in mijn buurt	☐	☐	☐	☐
- ik verwacht dat de bruikbaarheid van het groen in mijn buurt achteruit zal gaan	☐	☐	☐	☐

115. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over het groen (en het water) in of bij Zoetermeer?

	1 mee eens	2 niet eens, niet oneens	3 mee oneens	4 weet niet
- het Zoetermeerse groen is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken	☐	☐	☐	☐
- ik kan het Zoetermeerse groen goed bereiken	☐	☐	☐	☐
- het Zoetermeerse groen heeft karakter	☐	☐	☐	☐
- Zoetermeer heeft voldoende groen	☐	☐	☐	☐
- ik verwacht dat de bruikbaarheid van het Zoetermeerse groen achteruit zal gaan	☐	☐	☐	☐

116. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de 'rode' openbare ruimte op loopafstand van uw huis (de straat, een pleintje, het winkelcentrum)?

	1 mee eens	2 niet eens, niet oneens	3 mee oneens	4 weet niet
- de rode openbare ruimte in mijn woonbuurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken (zoals boodschappen doen, fietsen, een praatje maken)	☐	☐	☐	☐
- de rode voorzieningen in mijn woonbuurt zijn veilig te bereiken	☐	☐	☐	☐
- de rode openbare ruimte in mijn woonbuurt heeft karakter	☐	☐	☐	☐
- er is voldoende rode openbare ruimte in mijn woonbuurt	☐	☐	☐	☐
- ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in mijn woonbuurt achteruit zal gaan	☐	☐	☐	☐

117. Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen over de 'rode' openbare ruimte op stedelijk niveau (zoals delen van het stadscentrum, de markt, uitgaanscentra)?

	1 mee eens	2 niet eens, niet oneens	3 mee oneens	4 weet niet
- de rode openbare ruimte in Zoetermeer is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken	☐	☐	☐	☐
- de rode voorzieningen in Zoetermeer zijn goed te bereiken	☐	☐	☐	☐
- de rode openbare ruimte in Zoetermeer heeft karakter	☐	☐	☐	☐
- er is voldoende rode openbare ruimte in Zoetermeer	☐	☐	☐	☐
- ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in Zoetermeer achteruit zal gaan	☐	☐	☐	☐

PERSOONLIJKE GEGEVENS

126. Bent u een man of een vrouw?

1. man
 2. vrouw
 3. anders / dat wil ik niet zeggen

127. Wat is uw leeftijd?

jaar

128. Wat is uw hoogste voltooide opleiding?

1. geen
2. basisschool, lagere school
- voortgezet onderwijs, namelijk:*
3. praktijkonderwijs
4. vmbo-basis, -kader, -gl of vergelijkbaar (lts, lhno, leao)
5. vmbo-tl, mavo, mulo of vergelijkbaar
6. havo, mms of vergelijkbaar
7. vwo, hbs of vergelijkbaar
- vervolgonderwijs, namelijk:*
8. mbo (niveau 1)
9. mbo (niveau 2, 3, 4)
10. hbo
11. wetenschappelijk onderwijs
12. weet niet / anders, namelijk:

129. Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?

1. alleenstaande → ga naar vraag 132
2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 132
3. twee partners, met kind(eren)
4. éénoudergezin (= één volwassene met kind(eren))
5. anders, namelijk:

6. weet niet

130. Wat is uw plaats in het huishouden?

1. één van de twee partners
2. hoofd van het éénoudergezin
3. kind
4. anders, namelijk:

5. weet niet

131. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

personen

132. Wat is uw postcode?

BIJLAGE IV rechte tellingen

belangvragen

tabel IV-1 *belang van de groene omgeving op loopafstand van huis (vraag 113)*

	aantal	procent
zeer belangrijk	680	61,0
belangrijk	399	35,8
onbelangrijk	26	2,3
zeer onbelangrijk	2	0,2
niet ingevuld	8	0,7
totaal	1.115	100,0

tabel IV-2 *belang van de groene omgeving in of bij Zoetermeer (vraag 133)*

	aantal	procent
zeer belangrijk	644	57,8
belangrijk	434	38,9
onbelangrijk	16	1,4
zeer onbelangrijk	1	0,1
niet ingevuld	20	1,8
totaal	1.115	100,0

tabel IV-3 *belang van de rode openbare ruimte op loopafstand van huis (vraag 133)*

	aantal	procent
zeer belangrijk	404	36,2
belangrijk	613	55,0
onbelangrijk	80	7,2
zeer onbelangrijk	4	0,4
niet ingevuld	14	1,3
totaal	1.115	100,0

tabel IV-4 *belang van de centrale (rode) plekken in de stad (vraag 113)*

	aantal	procent
zeer belangrijk	316	28,3
belangrijk	664	59,6
onbelangrijk	113	10,1
zeer onbelangrijk	8	0,7
niet ingevuld	14	1,3
totaal	1.115	100,0

realisatievragen: reacties op stellingen over groen in de buurt*tabel IV-5 Het groen in mijn buurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken. (vraag 114)*

	aantal	procent
mee eens	888	79,6
niet eens, niet oneens	112	10,0
mee oneens	57	5,1
weet niet	41	3,7
niet ingevuld	17	1,5
totaal	1.115	100,0

tabel IV-6 Ik kan het groen in mijn buurt veilig bereiken. (vraag 114)

	aantal	procent
mee eens	997	89,4
niet eens, niet oneens	65	5,8
mee oneens	16	1,4
weet niet	21	1,9
niet ingevuld	16	1,4
totaal	1.115	100,0

tabel IV-7 Het groen in mijn buurt heeft karakter. (vraag 114)

	aantal	procent
mee eens	652	58,5
niet eens, niet oneens	289	25,9
mee oneens	105	9,4
weet niet	46	4,1
niet ingevuld	23	2,1
totaal	1.115	100,0

tabel IV-8 Er is voldoende groen in mijn buurt. (vraag 114)

	aantal	procent
mee eens	847	76,0
niet eens, niet oneens	160	14,3
mee oneens	74	6,6
weet niet	19	1,7
niet ingevuld	15	1,3
totaal	1.115	100,0

tabel IV-9 Ik verwacht dat de bruikbaarheid van het groen in mijn buurt achteruit zal gaan. (vraag 114)

	aantal	procent
mee eens	249	22,3
niet eens, niet oneens	314	28,2
mee oneens	306	27,4
weet niet	228	20,4
niet ingevuld	18	1,6
totaal	1.115	100,0

realisatievragen: reacties op stellingen over groen in Zoetermeer*tabel IV-10 Het Zoetermeerse groen is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken. (vraag 115)*

	aantal	procent
mee eens	882	79,1
niet eens, niet oneens	136	12,2
mee oneens	23	2,1
weet niet	53	4,8
niet ingevuld	21	1,9
totaal	1.115	100,0

tabel IV-11 Ik kan het Zoetermeerse groen goed bereiken. (vraag115)

	aantal	procent
mee eens	968	86,8
niet eens, niet oneens	81	7,3
mee oneens	20	1,8
weet niet	26	2,3
niet ingevuld	20	1,8
totaal	1.115	100,0

tabel IV-12 Het Zoetermeerse groen heeft karakter. (vraag 115)

	aantal	procent
mee eens	626	56,1
niet eens, niet oneens	337	30,2
mee oneens	64	5,7
weet niet	66	5,9
niet ingevuld	22	2,0
totaal	1.115	100,0

tabel IV-13 Zoetermeer heeft voldoende groen. (vraag 115)

	aantal	procent
mee eens	698	62,6
niet eens, niet oneens	251	22,5
mee oneens	111	10,0
weet niet	37	3,3
niet ingevuld	18	1,6
totaal	1.115	100,0

tabel IV-14 Ik verwacht dat de bruikbaarheid van het Zoetermeerse groen achteruit zal gaan. (vraag 115)

	aantal	procent
mee eens	246	22,1
niet eens, niet oneens	380	34,1
mee oneens	239	21,4
weet niet	229	20,5
niet ingevuld	21	1,9
totaal	1.115	100,0

realisatievragen: reacties op stellingen over 'rood' in de buurt*tabel IV-15 De rode openbare ruimte in mijn woonbuurt is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken. (vraag 116)*

	aantal	procent
mee eens	955	85,7
niet eens, niet oneens	95	8,5
mee oneens	19	1,7
weet niet	30	2,7
niet ingevuld	16	1,4
totaal	1.115	100,0

tabel IV-16 De rode voorzieningen in mijn buurt zijn veilig te bereiken. (vraag 116)

	aantal	procent
mee eens	932	83,6
niet eens, niet oneens	110	9,9
mee oneens	25	2,2
weet niet	29	2,6
niet ingevuld	19	1,7
totaal	1.115	100,0

tabel IV-17 De rode openbare ruimte in mijn buurt heeft karakter. (vraag 116)

	aantal	procent
mee eens	392	35,2
niet eens, niet oneens	431	38,7
mee oneens	188	16,9
weet niet	78	7,0
niet ingevuld	26	2,3
totaal	1.115	100,0

tabel IV-18 Er is voldoende rode openbare ruimte in mijn woonbuurt (vraag 116)

	aantal	procent
mee eens	767	68,8
niet eens, niet oneens	211	18,9
mee oneens	64	5,7
weet niet	50	4,5
niet ingevuld	23	2,1
totaal	1.115	100,0

tabel IV-19 Ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in mijn woonbuurt achteruit zal gaan. (vraag 116)

	aantal	procent
mee eens	153	13,7
niet eens, niet oneens	395	35,4
mee oneens	292	26,2
weet niet	250	22,4
niet ingevuld	25	2,2
totaal	1.115	100,0

realisatievragen: reacties op stellingen over 'rood' in Zoetermeer*tabel IV-20 De rode openbare ruimte in Zoetermeer is geschikt voor het gebruik dat ik ervan wil maken. (vraag 117)*

	aantal	procent
mee eens	876	78,6
niet eens, niet oneens	146	13,1
mee oneens	24	2,2
weet niet	48	4,3
niet ingevuld	21	1,9
totaal	1.115	100,0

tabel IV-21 De rode voorzieningen in Zoetermeer zijn goed te bereiken (vraag 117)

	aantal	procent
mee eens	923	82,8
niet eens, niet oneens	107	9,6
mee oneens	19	1,7
weet niet	43	3,9
niet ingevuld	23	2,1
totaal	1.115	100,0

tabel IV-22 De rode openbare ruimte in Zoetermeer heeft karakter. (vraag 117)

	aantal	procent
mee eens	386	34,6
niet eens, niet oneens	443	39,7
mee oneens	168	15,1
weet niet	90	8,1
niet ingevuld	28	2,5
totaal	1.115	100,0

tabel IV-23 Er is voldoende rode openbare ruimte in Zoetermeer. (vraag 117)

	aantal	procent
mee eens	748	67,1
niet eens, niet oneens	237	21,3
mee oneens	46	4,1
weet niet	61	5,5
niet ingevuld	23	2,1
totaal	1.115	100,0

tabel IV-24 Ik verwacht dat de bruikbaarheid van de rode openbare ruimte in Zoetermeer achteruit zal gaan. (vraag 117)

	aantal	procent
mee eens	145	13,0
niet eens, niet oneens	400	35,9
mee oneens	272	24,4
weet niet	269	24,1
niet ingevuld	29	2,6
totaal	1.115	100,0

persoonlijke gegevens / achtergrondvariabelen

De tabellen IV-25 t/m IV-30 geven een overzicht van de (meest relevante) achtergrondvariabelen. De gegevens in deze tabellen kunnen niet zonder meer met populatiekenmerken worden vergeleken.

tabel IV-25 *sekse (vraag 126)*

	aantal	procent
man	521	46,7
vrouw	575	51,6
anders / wil dat niet zeggen	8	0,7
niet bekend	11	1,0
totaal	1.115	100,0

tabel IV-26 *leeftijd (vraag 127)*

	aantal	procent
18 t/m 39 jaar	185	16,6
40 t/m 64 jaar	507	45,5
65 jaar en ouder	378	33,9
leeftijd niet bekend	45	4,0
totaal	1.115	100,0

tabel IV-27 *niveau hoogste voltooide opleiding (gebaseerd op vraag 128)*

	aantal	procent
(nog) geen startkwalificatie	307	27,5
startkwalificatie	323	29,0
hbo / wetenschappelijk onderwijs	460	41,3
anders / niet bekend	25	2,2
totaal	1.115	100,0

tabel IV-28 *type huishouden (vraag 129)*

	aantal	procent
alleenstaande	192	17,2
twee partners, zonder kind(eren)	512	45,9
twee partners, met kind(eren)	324	29,1
eenoudergezin (volwassene met kind(eren))	69	6,2
anders / weet niet / niet bekend	18	1,6
totaal	1.115	100,0

tabel IV-29 *plaats in het huishouden (vraag 130)*

	aantal	procent
de alleenstaande bewoner	192	17,2
een van de twee partners	801	71,8
hoofd eenoudergezin	52	4,7
kind (18+)	48	4,3
anders / weet niet / niet geantwoord	22	2,0
totaal	1.115	100,0

tabel IV-30 *wijk en buurt (gebaseerd op vraag 132)*

	aantal	procent
Centrum	174	15,6
Dorp	58	5,2
Stadscentrum	30	2,7
Palenstein	32	2,9
Driemanspolder	54	4,8
Meerzicht	122	10,9
Meerzicht-West	81	7,3
Meerzicht-Oost	41	3,7
Buytenwegh De Leyens	194	17,4
Buytenwegh	87	7,8
De Leyens	107	9,6
Seghwaert	140	12,6
Seghwaert-Zuidwest	68	6,1
Seghwaert-Noordoost	72	6,5
Noordhove	91	8,2 *
Noordhove-West	41	3,7
Noordhove-Oost	48	4,3
Rokkeveen	214	19,2 *
Rokkeveen-West	90	8,1
Rokkeveen-Oost	121	10,9
Oosterheem	147	13,2 *
Oosterheem-Zuidwest	41	3,7
Oosterheem-Noordoost	104	9,3
overig / wijk onbekend	33	3,0
totaal	1.115	100,0

* Het wijktotaal is niet altijd gelijk aan de som van de buurttotalen, doordat soms van een respondent wel de woonwijk, maar niet de buurt bekend is.

BIJLAGE V berekening indicator ruimtelijke kwaliteit

- Voor opname van een record (respondent) in de berekening van de indicator voor ruimtelijke kwaliteit gelden de volgende voorwaarden:
 - de vier belangvariabelen (vraag 113) zijn alle ingevuld;
 - binnen de vier blokken met stellingen (vraag 114 t/m 117) mag, per blok, hooguit één van de vijf vragen onbeantwoord zijn gebleven.
 Na toepassing van deze voorwaarde resteren bij de meting van 2018 nog 1.071 van de oorspronkelijke 1.115 records.
- De antwoordmogelijkheden van de vier belangvragen krijgen - per record - een gewicht toegekend (Dit is een subjectieve keuze: de rangorde van de gewichten ligt vast, maar er had voor andere waarden gekozen kunnen worden).

zeer belangrijk:	4;
belangrijk:	3;
onbelangrijk:	2;
zeer onbelangrijk:	1.

 Deze getalwaarden zijn bedoeld om per respondent, dus binnen een record, verschillende accenten te kunnen aanbrengen. Over het geheel genomen krijgen alle respondenten een gelijk gewicht toegekend.
- Zoals hierboven gezegd tellen alle respondenten in gelijke mate mee. Dat betekent dat de hierboven genoemde gewichten voor elk record zodanig worden omgerekend dat hun som voor elke respondent gelijk is. De som van de gewichten is voor elke respondent 1.
De omgerekende gewichten worden hieronder aangeduid als w_1 t/m w_4 .
- Ook de antwoordmogelijkheden van de twintig meningvragen krijgen elk een getalwaarde toegekend.
Voor de eerste vier (positief geformuleerde) stellingen in elk blok van vijf geldt:

<i>mee eens</i> krijgt de waarde:	3;
<i>niet eens / niet oneens:</i>	2;
<i>mee oneens:</i>	1;
<i>weet niet:</i>	0;
<i>niet geantwoord:</i>	0.

 Voor de laatste (negatief geformuleerde) stelling van ieder blok geldt:

<i>mee eens:</i>	1;
<i>niet eens / niet oneens:</i>	2;
<i>mee oneens:</i>	3;
<i>weet niet:</i>	0;
<i>niet geantwoord:</i>	0.

 Deze twintig getallen per respondent worden hieronder aangeduid als:
 - $m_{1,1}$ t/m $m_{1,5}$ (**mening 1^e blok, 1^e stelling mening 1^e blok, 5^e stelling**);
 - $m_{2,1}$ t/m $m_{2,5}$;
 - $m_{3,1}$ t/m $m_{3,5}$;
 - $m_{4,1}$ t/m $m_{4,5}$.
 Per blok van vijf vragen wordt voor iedere afzonderlijke respondent het aantal geldige meningen geteld: dat zijn alle gevallen waarin men daadwerkelijk een mening heeft (dus heeft gekozen voor *mee eens*, voor *niet eens / niet oneens* of *mee oneens*.
Dit aantal wordt aangeduid als a_1 a_4 .

- De individuele score s_1 voor het eerste blok van vijf stellingen is:

$$s_1 = w_1 \cdot (m_{1,1} + m_{1,2} + m_{1,3} + m_{1,4} + m_{1,5}).$$

Voor de gemiddelde individuele score s_{gem1} geldt:

$$s_{gem1} = s_1 / a_1.$$

Uitgangspunt hierbij is dat het antwoord *weet niet* geen verhogende of verlagende invloed op het kwaliteitscijfer mag hebben.

Voor een record waarbij $a_1 = 0$, wordt ook s_{gem1} op nul gesteld. Dit kan het geval zijn wanneer op alle vijf stellingen in het eerste blok met meningvragen het antwoord *weet niet* is gegeven. Voor de andere drie blokken met meningvragen geldt een analoge berekeningswijze.

- De maximaal mogelijke (individuele) gemiddelde score voor het eerste blok van vijf stellingen is:

$$s_{gem1(max)} = 3 \cdot w_1.$$

(want alle geldige mening-waarden zijn dan gelijk aan 3; hun som wordt door het aantal geldige antwoorden gedeeld).

De minimaal mogelijke (individuele) gemiddelde score voor het eerste blok van vijf stellingen is:

$$s_{gem1(min)} = w_1.$$

(want alle geldige mening-waarden zijn dan gelijk aan 1; hun som wordt door het aantal geldige antwoorden gedeeld).

Voor het geval $a_1 = 0$ worden ook $s_{gem1(max)}$ en $s_{gem1(min)}$ op nul gesteld.

Voor de andere drie vragenblokken geldt een analoge berekeningswijze.

- Vervolgens worden de gemiddelde scores, alsmede de maxima en minima voor de vier vragenblokken met stellingen gesommeerd:

$$S_{gem} = S_{gem1} + S_{gem2} + S_{gem3} + S_{gem4}$$

$$S_{gem(max)} = S_{gem1(max)} + S_{gem2(max)} + S_{gem3(max)} + S_{gem4(max)}$$

$$S_{gem(min)} = S_{gem1(min)} + S_{gem2(min)} + S_{gem3(min)} + S_{gem4(min)}$$

Het individuele getal voor ruimtelijke kwaliteit q , uitgedrukt als percentage, is nu te berekenen als:

$$q(\%) = 100 \cdot (S_{gem} - S_{gem(min)}) / (S_{gem(max)} - S_{gem(min)})$$

Indien een - niet al eerder uitgefilterde - respondent op alle twintig stellingen het antwoord *weet niet* heeft gegeven is deze berekening niet geldig. Dat is in 2018 drie keer het geval. Uiteindelijk is dus voor 1.068 respondenten een indicator voor ruimtelijke kwaliteit berekend.

Van de individuele kwaliteitscijfers kan een overall gemiddelde worden vastgesteld. Ook kunnen gemiddelden per buurt of wijk, of bijvoorbeeld per leeftijdscategorie worden vastgesteld voor onderlinge vergelijking of voor vergelijking met de resultaten van de metingen tussen 2007 en 2016. Tabel V-1 laat het gemiddelde voor 2018 per buurt en voor heel Zoetermeer zien.

tabel V-1 *gemiddelde ruimtelijke kwaliteit (in %) naar de woonbuurt van de respondent.*

buurt	gemiddelde ruimtelijke kwaliteit - in %	n (2018)
Dorp	75,3%	57
Stadscentrum	82,2%	29
Palenstein	68,6%	28
Driemanspolder	81,4%	52
Meerzicht-West	79,6%	73
Meerzicht-Oost	84,2%	37
Buytenwegh	78,1%	83
De Leyens	82,7%	103
Seghwaert-Z-W	70,4%	66
Seghwaert-N-O	79,6%	70
Noordhove-West	83,3%	41
Noordhove-Oost	80,9%	46
Rokkeveen-West	85,3%	89
Rokkeveen-Oost	81,6%	115
Oosterheem-Z-W	76,8%	41
Oosterheem-N-O	77,4%	101
Zoetermeer *	79,5%	1.068

*inclusief 37 respondenten uit industriegebied / buitengebied / onbekende woonbuurt